

TORONTAI

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obilnyeva (Zápolya) u. 1 Telefonszámok: Szerkesztőség 231 Kiadóhivatal 21 Sürgönycim: Torontál, Veliki Becskerek	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Az előfizetés ára: Égész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D Hirdetések díjazás szerint Megjelenik naponta délután	Ára 1 Din

LEGUJABB

— Déli telefonjelentéseink. —

Háborus feszültség Bulgária és Görögország között.

Athén, okt. 22.

Tegnap a bolgár komiták Belosz határmenti görög községben meg támadták a görög határőrséget és a harc hevében egy kapitányt és egy görög közkatonát lelőttek.

A görög kormány jegyzéket küldött a bolgár kormánynak, amelyben erélyes intézkedést követelt és az

elcsesettek családjainak kártérítést kért.

Kerülő uton érkező hírek szerint a görög csapatok parancsot kaptak a bolgár területen fekvő Petrics község megszállására, ahol a bolgár komiták főhadiszállása van.

A görög kormánynak a bolgár ügyvivő jegyzéket nyújtott át, amelyben megállapítja, hogy a határmenti ta-

madást görög csapatok kezdték meg.

A görög kormány nem fogadta el a bolgár ügyvivő javaslatát a neutrális bíróság kiküldésére, hanem azonnali elégtételt követelt és két millió aranyfrank kártérítést, azért mert szerinte a támadást nem komitácsik hajtották végre, hanem bolgár sorkatonák

Ausztria és Magyarország Németországgal hasonló elbánást követel.

London, okt. 22.

A „Daily Telegraf” jelentése szerint Ausztria és Magyarország, akik szintén tagjai a Népszövetségnek, a le-

feigyverzés tekintetében ugyanolyan elbánást követelnek, mint Németország. Ez a népszövetségi szerződés sokat vitatott 16-ik szakaszára vonatkozik, amely ugyanis há-

boru esetén az ország területén való idegen állami csapatok átvonulásáról intézkedik.

A mai szkupstinai ülésen a pénzügyi-bizottságot választják meg.

Beograd, okt. 22.

A szkupstina mai ülésén a pénzügyi-bizottság választása van a napirenden. Tegnap erről az összes képviselői klubokban folytak is a tanácskozások.

Pasity és Radics állítólag meg egyeztek, hogy a kormányzó pártok közös listával lépnek föl és így remélik, hogy a 31 tagsági helyből huszonegyet sikerül a kormányzó pártnak megszerezni. A többi tizet az ellenzék kapná meg a következő arány szerint. A demokraták 3, a klerikálisok 2, a független demokraták 2, a muzulmánok, a horvát egység pártja és a földmives-párt 1-1 mandátumot nyernének.

Ma délelőtt tíz óra körülben pártközi értekezletet hívnak egybe, amelyen igyekeznek békés uton megoldani a mandátumok elosztását. Az ellenzék azt követeli különben, hogy a tagsági helyeket proporcionalisan osszák föl.

A demokraták, Radicsék és a klerikálisok még nem jelölték tagjait a pénzügyi bizottságba. Az ellenzék pártjai közül a független demokraták: Popovity Szvetislávot és Demetrovity Jurájt, a klerikálisok: Pusenyákot és Kulovacsot, a muzulmánok: Mehmed Spahot és Báliscot jelölték.

Királyi ukázzal megnyitották a szkupstina őszi ülészakát.

A szerda délutáni ülés.

Beograd, okt. 22.

Tegnap délután tartották meg a szkupstina őszi ülészakájában az első ülést. Egy negyed hat órakor nyitotta meg a parlamentet dr. Szubotity Ninkó alelnök, miután Trifkovity Márkó házelnök még mindig betegeskedik. Bacsinics Rude horvát paraszt-párti képviselő, a ház titkára felolvasta az előző ülés jegyzőkönyvét, melynek elfogadása után dr. Szubotity alelnök arra kérte a képviselőket, hallgassák meg a királyi ukázt a nemzetgyűlés összehívásáról. Pasity Nikola nagy esendben, általános figyelem közepette olvasta fel a király kéziratát, a melyben megnyitja az őszi ülészakát. A képviselők állva hallgatták végig, hódolatuk kifejezéseken.

Napirendre való áttérés előtt, Szubotity alelnök bejelentette, hogy Wilder független demokrata képviselő kérdést intézett hozzá arra vonatkozólag, hogy miért küldte szét a nemzetgyűlést tegnapelőtt, vagyis kedden azzal, hogy a legközelebbi ülést írásbelileg hívja össze,

amikor már másnap délutánra kitűzte az ülés idejét. Emiatt a képviselők nagyrésze abban a hitben, hogy csak a jövő hét elején lesz a legközelebbi ülés, hazamentek, holott a csütörtöki ülésen fontos ügyek eldöntése kerül a szkupstina elé.

Szubotity alelnök erre nézve kijelentette, hogy a házelnökség megválasztása után azért zárta be az ülést, mert a házszabályok értelmében a választást közölni kell a miniszterelnökséggel, amelynek választát kell bevárni, hogy a rendes őszi ülészakát királyi ukázzal vagy pedig trónbeszéddel nyitják meg. Miután a kormány döntését csak kedden este tudta meg, kénytelen volt az üléseket elnapolni, amivel egyébként nem követett el házszabálysértést.

A házelnök javaslatára ezután áttértek a ma délelőtt tíz órakor kezdődő ülés napirendjének megállapítására. A napirendre a pénzügyi bizottság megválasztása és a hadirokkant törvényjavaslat vitája kerül.

A mai nappal tehát ténylegesen megnyílik a nemzetgyűlés rendes őszi ülészakája.

A „Gospodarszko Društvo” ügye.

Beograd, okt. 22.

A horvát paraszt-párt képviselői klubja, amint tegnapi számunkban megírtuk, ülést tartott, amelyen állást foglalt a „Gospodarszko Društvo” csendes likvidálása mellett. A szövetkezetben a szegénysorsu falusi nép tökével van érdekelve és kártalanítása csak úgy érhető el, ha a pör elkerülésével likvidálás útján szüntetik meg. A felszámolással a befektetett pénzeket visszakapják az érdekeltek és legfeljebb jelentéktelen veszteségeket szenvednének.

Hír szerint különösen Bassoricsek államtitkár volt hevesen a likvidálás mellett Beszédében követelte, hogy a miniszterek erélyesen helytálljanak a horvát nép kívánságáért és mondjanak le tárcájukról, ha ebben a kis kérdésben sem tudnak eredményt elérni.

A fontos ügyben a tegnapi ülésen nem tudtak megegyezni és a vita folytatását mára halasztották, amikor is az elnöklést Radics Sztepan veszi át.

Miért nem volt magyar képviselő Locarnóban.

Budapest, okt. 22.

A pénzügyi bizottság tegnapi ülésén Peyer Károly kifogásolta, hogy Magyarország nem gondoskodott képviseltetéséről a locarnói konferencián. Kijelentése szerint módot kellett volna találni, hogy Magyarország kiküldöttei és megjelenjenek Locarnóban.

Walkó külügyminiszter válaszolt Peyer felszólalására és kijelentette, hogy Magyarország azért maradt távol a konferenciától, mert a kisen-tente sem vett részt az ülésein és csupán egyes mellékkérdésekben tárgyalta Németországgal.

Az afrikai hadviselés francia mérlege.

Páris, okt. 22.

A francia hadvezetőség hivatalos kimutatása szerint, a francia hadsereg október tizenötödikéig Marokkóban 2176 halottat vesztett, köztük tík negyven tisztet és hetven fehér katonát. sebesültekben pedig 5406 ember volt a vesztesége, akiknek sorában százhatvan tiszt és 1330 a fehér katona. Szíriában a veszteséglajstrom szerint 624 katona esett el.

TÖZSDE

Október 22.

Zürich, Berlin 123 916, Budapest 72 60, Newyork 519, Milánó 2065, Prága 1537 1/2, Wien 73 15, Varsó 85, Szófia 378 3/4, Bukarest 246 1/4, Beograd 920 1/2, London 2513, Páris 2265.

Megrendszabályozzák a mintavásárokat.

Sok a nemzetközi kiállítás és a mintavásár. — A bánági kamarától kérnek véleményt.

Beeskerek, okt. 22.

Az utóbbi években gombamódrá szaporodtak el a mintavásárok, gyár- ipari, ipari és mezőgazdasági kiállítások. A folyó évben már alig volt nagyobb és jelentősebb város az ország területén, amely nem rendezett mintavásárt vagy kiállítást. A nemzetközi mintavásárt és kiállítást hirdető városok sorába néhány nagyközség is lépett, amely gazdasági fellendülésének reményét a merész vállalkozáshoz fűzte. Miképen váltak be az egyes mintavásárok, anyagi vagy erkölcsi sikerrel zárultak-e, arról konkrét adatok nincsenek a hírtokunkban. Annyi azonban kétségtelen, hogy egyik sem bizonyult üzletnek. A látogatottságukról elterjedt és erősen túlzott híreket reklám-célből hozták forgalomba és utólag kiderült, hogy a látogatók száma minden egyes esetben lényegesen kisebb volt, mint amennyit a rendezőség feltüntetett.

Kétségtelen, hogy a mai gazdasági viszonyok nem felelnek meg a mintavásárok és kiállítások céljaira. A világvárosokat és néhány világhírűre emelkedett mintavásárt mint például a leipzigit kivéve, a kisebb városokban nincsen célja a mintavásárok tartásának. Annak idején, amikor a mintavásárok ideje fellendült, közvetlenül a nagy világvárosok után, indokolt volt a vállalkozás, mert a közlekedési viszonyok távolról sem érték el azt a fokot, amelyen jelenleg állnak és ami a legfontosabb, az ipari termelés még nem tudta fedezni a szükségletet és így a vállalatoknak nem volt szükségük arra, hogy megbizottaik révén felkeressék üzletfeleiket, ellenkezőleg azok látogatták meg a gyárosokat. Akkoriban tehát nagyjelen-

Radics Szeptán Beogradban.

Első nyilatkozatában Korosecet támadta.

Beograd, okt. 22.

Radics Szeptán, a horvát parasztpárt vezére tegnap este fél tizenegy órakor Beogradba érkezett. Az állomáson Radics Pávle agrárreform miniszter, Bacsinics Rude államtitkár, Krnyevics, Pucelj és dr. Pernar képviselők fogadták. Természetesen megjelent számos újságíró is, akik kérdésekkel ostromolták meg a horvát parasztpárt vezérét. Arra a kérdésre, hogy mi újság? mosolyogva felelte: „Egy egész zsákkal hoztam, de bekötött nyaku zsákkal.”

A „Gospodarszko Društvo” soráról kijelentette Radics, aki még sem tudott ellentálni a kísértésnek, hogy ezt a kérdést még nem döntötték el véglegesen. Valószínű,

hogy a kormány megakadályozza a esődöt és elrendeli a szövetséget esendes likvidálását.

Radics ezután Korosec zágrebi beszédére tért át, aki egy értekezleten kijelentette, hogy Pasityban a párt-ember győz az államférfi felett és hogy Pasity a horvát parasztpárt elejtésével koalíciót tervezett a független demokratákkal és husz Davidovity demokrata képviselővel. Ha voltak olyanok, akik hittek Korosec szavainak — mondotta Radics — azok is kielégítő cáfolatot kaphattak Pasity vasárnapi beszédével.

A horvát pártvezér az állomásról Radics Pávle agrárreformminiszter lakására hajtatott, ahol ma délelőtt nyolc órára értekezletre hívta össze a pártjabeli minisztereket és államtitkárokat.

tőségű volt a kiállítás és a mintavásár, a gazdasági viszonyok a szállítás megjavulásával, a többlet- melés, sőt bizonyos tekintetekben a túltermelés bekövetkeztével azonban mindinkább háttérbe szorul a jelentősége.

Ma már jóformán, kizárólag csak helyi jellegű kiállítások rendezésének van gyakorlati értelme, melyeknek tanító hatását kétségtelenül el kell ismernünk. A tömegszerelesnek mindenestre erős tanítóeszköze a mezőgazdasági, ipari és gyáripari kiállítás, ha nem tisztán üzleti alapon rendeződött, vagyis nem fűztek hozzá túlságosan vérmes üzleti reményeket.

A kereskedelemügyi minisztérium is valószínűleg megsokallotta már a nyakra főre rendezett kiállításokat és mintavásárokat és a megrendszabályozásuk tervével foglalkozik.

Tegnap átiratot intézett a bánági kereskedelmi és iparkamarához, amelyben véleményt kért arra nézve, hogy helyesnek tartja-e a mintavásárok engedélyezését, vagy pedig helyesebbnek véli, ha csak helyi jellegű kiállításokat és mintavásárokat rendeznének. A kamara behatóan áttanulmányozza a kérdést és utána, vizsgálatának eredménye szerint, válaszol az átiratra.

Téli fegyverszünet Marokkóban.

Páris, okt. 22.

Marokkóban a téli időjárás bekövetkeztével beállították a további hadműveleteket. Hasonlóképpen be- szüntették az ellenségeskedést Primo de Rivera csapatai is. A hadműveleteket tavasszal fogják ismét folytatni.

HIREK

— okt. 22.

A király Vrnyacska Banyán. A király tegnap délután Hadzsity tábornok kíséretében auton Vrnyacska Banyára érkezett, ahol terv szerint néhány napot fog tölteni pihenés céljából. A király megnézte a környéket, a fürdőt, a Mihajlovity-fele villát, ahol lakni fog és azután visszautazott Topolára.

Amnesztiát ad az albán köztársasági elnök. A beográdi albán köztársaság elnöke, hogy Achmed Zogu bég, az albán köztársaság elnöke általános amnesztiát adott minden emigránsnak.

Lemondott a görög külügyminiszter. Athénből jelentik, hogy Rentisz görög külügyminiszter tegnap benyújtotta lemondását. A lemondás oka állítólag az, hogy a külügyminiszter és Pangalos diktátor között véleményeltérés merült föl.

Gyermekrontó alezredes. Beogradból jelentik: Hosszabb ideje panaszkodott otthon szüleinek Pánity Lyubica iskoláslány, hogy egy uriember az utcán állandóan kíséreti és molesztálja. A kislány anyja tegnap meglepte és felelősségre vonta a kislány által megjelölt urat, aki erre menekülni kezdett. Pánityné követte és a Dvorszka-utcában posztoló rendőrt felkérte, hogy igazoltassa a menekültöt. A rendőr felszólítására az illető férfi kést rántott elő, halálosan megsebesítette a rendőrt és azután futva igyekezett menekülni. A járőrök azonban elfogták és bevitték a rendőrségre. A kihallgatás alkalmából kintűnt, hogy az illető Lázity Dragolyub nyugalmazott alezredes, aki állítólag már kétszer állt elmeorvosintézetben kezelés alatt. A rendőrség Lázityot azonnal a tébolydába szállította, ahol megfigyelésnek vetik alá.

A legújabb olasz irodalom.

IV.

A futurizmusból kiindult költők.

Futurista mesterénél, Marinettinél is jobban kiabrándult a háborús és heroikus ideológiájából az első futurista gárda legtehetségesebb, de már régen eretneké lett lírikusa, Aldo Palazzeschi (szül. 1885), aki 1920-ban megjelent „Due imperi mancanti” című, egyébként figyelmet alig érdemlő könyvében egyenesen pacifista elveket vall.

Nálunk a „Beteg kut” című költeményét ismerik Kosztolányi Dezső fordításában. Annak a husz esztendővel ezelőtti Olaszországban divattossá lett költői iránynak egyik erősen egyéni színezetű képviselője, mely — Pascolival tartva rokonságot — a gyermeki lélek naivitásával próbált a világ dolgait felé fordulni s a poézis számára új érzelmi tartalmakat és hangulati színeket találni. Semmiségeken érzékenyülő gyermekded gyöngédség, kedves, együgyű ámulatok és örömsök, gyermeki kíváncsiság és malicia, korárett kiabrándultság s más efféle, egyénenként különböző mértékben természetadta nagy programszerűen kifejlesztett lelki attitűdök jellemzik ezeket a „fancsullaszok” költőket, akiknek közös irodalmi eszménye a reflexiómentes „tisztalira”. Palazzeschi a játékos gyermek kezöttük. Rokoncátlan, szeszélyes, erőszakos és fantasztikus. Néha el is komorodik, máskor ábrándosan elmereng, de mikor már

már könny csillan a szemén, hirtelen nyelvét őrli rád, mint aki sikerült esinnyel rászédett. Tündérmesék és torzképek, ponyva-romantika banalitásai és szuggesztív erejű víziók, tarka üveggolyók és a költészet gazgyöngyöi kábító zürzavarban kavarnak együtt legtöbb versében. S ilyen a forma is: pajzánul lebegő sorok, zengő ritmusok, nyikorgó próza és gyermeki gügyögés kusza szövedéke, de mégis olyan, hogy e disszonanciák legtöbbször valami különös harmónia erejével hatnak, melynek átengedjük magunkat, anélkül, hogy számot tudnánk adni róla. Hogy mi e bolond torna célja? A játék maga. „Il poeta ei diverte”, a költő mulatni akar, ezek a kicsi balgaságok egyetlen öröme, hadd szórakozzék szegény! — mondja egy hírhedt lett versében. Ha komolyan vesszük, kinevet, ha eszeveszett bohócnak kezdjük tartani, váratlan fölszakadó őszinte jajszóval vérző szívét nyújtja felénk: „Non è che un colore la tavolozza dell' anima mia: malinconia... Non c'è che una nota nella tastiera dell' anima mia: nostalgia”. Csupa vágy és melancholia a lelkem. Azt kérdeitek ki vagyok? „Il saltimbanco dell' anima mia”, a lelkem komédiása. Ilyen komédiát azonban csak az üzhet, aki nemcsak elvesztette a természethez és az emberekhez való konkrét viszonyát, nemcsak blazirt és unatkozik, hanem ürességtől szenved is és ezért ezt az örökös oscillálást móka és komolyság, nevetés és sirás között, végül is nem frívól játéknak, hanem —

minden grotesksége mellett is — humornak érzi az ember. A legde- rültebb hangnemből ez a humor egy füstből lett és füstté foszló meselény kellemes történetében, „Codice di Perelà”, nyilatkozik meg.

Erősen kísértő D'Annunzio remi- niscenciák elől menekülve ugyan csak a futurizmus karjaiba vetette magát néhány esztendőre Corrado Govoni (szül. 1884). Palazzeschinél finomabb összetételű, harmonikusabb és egyszerűbb lélek, a kíváncsi gyermek tágra nyílt, csillogó szemével nézi a világot s a hétköznap szürke- ségében is eleven színeket fedez föl, fény és árny szüntelen játékát látja, csodákon ámul el. De nemcsak szeme éles, hanggal és illatokkal is éppoly könnyen eltelik. Fogé- konysága azonban nyughatatlanná teszi, benyomásai — mint „ükrön a lehellet” — nyomot nem hagyva alparolognak, hiába gyűjt, nem gazdagszik. Költészetének innen van tavaszos üdesége, de innen távlat- hiánya, töredékes és mozszerű mi- volta is. Rendkívül termékeny, mert nemcsak természete szerint, hanem művészi elveiben is teljes követke- zetességgel impresszionista levén, minden kritika, válogatás, összefo- galom nélkül halmozza föl verseiben mindazt, amivel az élet érzékeny lelke fölületét érinti.

Luciano Folgore (szül. 1888.), aki- ben a futurizmus betegsége a leg- több kárt tette, gazdag képzeletét mótörök megéneklésére, hóbortos „lírai szintézisekre” használta föl s ma szellemes, találó paródiákban mond kiméletlen verses kritikát költő-

társai gyöngéiről.

A kritikus élelétása nagyobb a költői alakító erőnél Ardengo Soffici- ban (szül. 1879.) is Nem mély, de gazdag kulturáju szellem, könnyen rezonáló, kissé álhatatlan, de min- dig őszinte és hívő lelkesedéssel teli, akár politikáról és filozófiáról vitat- kozik, akár a futurista tanok védel- mében száll sikkra. Mint művész is impresszionista, komplikátlan, de- rült, a dolgok felszínén elgyönyör- kődő temperamentum Ennek kifeje- zésére szerencsés egyéni formát is talált a lírai naplójegyzetben, ahogy legfinomabb költői alkotásának, a „Giornale di Bordo”-nak különös műfaját elkeresztelték. Apró pillanat- fölvételek, futó benyomások, hangu- latok és ötletek gyűjteménye ez a könyv, amelynek baját és eredetisé- gét meg sem közelítették a töredé- kes, röpké és intim líra divatjától megvesztegetett utánzók hasonló ki- szerletei. Miután később a futurista boszorkány-konyha legemélyitőbb főzjeit kotyvasztotta egy ideig „Chimismi lirici” néven, egy másik könyvének pedig a kimondhatatlan „Bif § 2 + f 18” volt képes adni és mint festő is hasonló finto- rok és dekompozíciók révén hírhedt, a futurizmus lehetőségének hamar a végére jutott és — háborús elmé- nyeinek hatása alatt is — vissza- talált eredeti útjára.

Ma, mint festő, a régi velencei is- kola tradíciójához kapcsolódik, költészetében a rövidlélekzetű, szeszé- lyes formákat a regénnyel cserélte föl, világos, rendezett, józan és mégis meleg prózát ír s a klasszikusok

Rádióműsor. A Radanov és Delfel fő-utcai nyilvános rádióhallgatóállomásának mai műsora: Gitárest (Breslau), majd Symfonikus hangverseny. Kezdeté este 8 órakor.

Ki nezte meg

hogyan milyen művészi munka egy falevél eredete? Micsoda óriási finom hálózata az erecskék végtelenségének, amelyek a forma millióságára tanítanak meg. Ki sétál most esőn, esősen gyönyörködve a Béga-part óriás nyárfái alatt és hallgatja a víz csöndes surranását, amelynek hideg őszi tükrét minduntalan megtöri egy lehulló betegsárga, vagy biborpiros falevél? Ki járt már alkonyatban kint a letarolt, kopár mezőn, amely fölött az esti kold finom ezüstpárája leng, mint valami ilyen titokzatos menyasszonyi fátyol? Ki ér rá megnézni a föld csodáit és kinek jut ideje arra, hogy lefeküdjék nyáron a szabad mezőn és hallgassa a végtelenség muzsikáját? Az emberiséget rabságba ejtette a pénz és mindenki lázasan, inaszakadtan fut, rohan a mammon után. Megtévedt az egész emberiség, mert a pénzt, a materiális dolgot célnak vette, ahelyett, hogy eszköznek nézné. Minden nyomorúságunk, emberi életék pusztulása, ennek tudható be. A föld szépségeket rejt magában és nyugodt szép megélhetést mindenki számára, ha megtanulunk a szívünkkel élni és nem önző kizsákmányoló ösztöneinkkel. A visszatérést hirdetem a természethez, az egyszerűséghez. Vissza kell térnünk a cifra, érzékekre utazó női ruháktól, a kartonig, amely a formát éppen olyan bájos keretbe foglalja, ha a forma szép — mint akár milyen drága kelme. Vissza kell térnünk a szemérmetlen mondain tanácsoktól a ritmikus testmozdulatokhoz. Az arcfestékektől a tiszta friss

tanulmányának szükségét hirdeti. Az olasz „Sturm und Drang” kor szaknak egy másik nagytehetségű képviselője Giovanni Boine (1887—1917) meghalt, mielőtt még a megfigyelésnek és fegyelemnek erre az állomására eljuthatott volna.

Éppen a fegyelem, rend, megkövettség, a forma korlátai és az élet határtalan egyetemességének ellentéte volt szenvedélyes elméjének örökké zaklató problémája. Az élet ezerszinű, kusza, ellentmondásokkal és rejtélyekkel teli, parttalan áradó káosz, mely azonban emberi elménk számára csak apró részleteiben, elemekre bontva, szűk formák közé kerítve érzékelhető, mint a tenger, melynek végtelenjét kicsi közzé zsu-gorítja számunkra a horizont. Azért at akarná törni a gondolat, a fantázia fékeit, egész formátlan nagyszerűségében megismerni a káoszt s kifejezni olyan művészetben, mely nem ismer különbséget próza és vers, kép és gondolat, reflexió és képzelet, filozófia és költészet között. De a törvény, rend, forma kényszerűségének ő is alá van vetve s bármennyire vonzza is a végtelen varázsa, nem tud lemondani a biztonságról, békéről, egyensúlyról, mely csak azokban és általuk érhető el. Irodalmi munkásságában ez az örök hanyattatás a törvény nélkülözhetetlenségének tudata és a szabadság lázas nosztalgiaja között inkább filozófiai, mint költői alakban jut kifejezésre. „Il peccato” (A bűn) című regényének és rövid, aforisztikus bölcselkedő költeményeinek ugyanaz a túlfutott, vibráló próza a formája.

V-y.

vizre — a nyegle üres fecsegésről, frázisokról a közvetlenségre, őszinte megértésre. A végtelen felületességéről az elmélyedésre, őszinte becsületes tudásra. A dilletantizmusról a művészetre. Az emberi elme komponálta műszépségekről a természet csodáira. A kulturából mindennek ki kell esnie, ami nem igazi érték, hogy az emberiség kiheverhesse sebeit és szebb lehetőségekre ébredhessen. Ami ma történik, az — esz-

telen tánc a meredély felé, amelynek alján a minden béklyó nélküli emberi bestiálitás lesi, hogy mikor veheti át végleg az uralmat az emberiség felett, amely eladta magát a kapzsiság, önzés és erotomania ördögeinek... J.

* **Honossági bizonyítványokat, utleveleket, vizumokat stb. leggyorsabban jár ki a Banatszka Trgovacska Agencija Velikibeckerek, Aleksandrova-utca 27.**

Megalakult Beckerek az új munkásszaktanács.

A munkásság tudomását vette a gazdasági szervezetek egyesülését.

Beckerek, okt. 22.

A beckereki munkásszaktanács szerda este nyolc órára a Klub-kávéházba ülésre hívta össze a helybeli szakcsoportokat, amelynek napirendjére igen fontos pontot, a gazdasági szervezetek egyesítését tűzte ki.

Az ülésen a szaktanács vezetőségén kívül megjelentek a vas- és fémmunkások, a szabók, a cukorgyári munkások, a kereskedelmi alkalmazottak, az általános munkásszövetség kiküldöttjei, a munkásbiztosítópénztári alkalmazottak és a nyomdászok.

Rakity Láva, a szaktanács elnöke nyitotta meg az ülést és hosszabb beszédben beszámolt a szaktanács múlt évi működéséről, majd bejelentette, hogy az új szaktanács mai alakuló közgyűlésének összehívásával a régi feloszlott és megszüntetett működését.

Zsivanovity Gavra hosszabb felszólalásban a gazdasági munkásszervezetek legutóbbi beográdi kon-

gresszusát ismertette és részletesen kifejtette az azon hozott nagyjelentőségű határozatokat, amelyek kimondták az eddig különállóan működött gazdasági munkásszervezetek egyesülését.

Vas Péter szabó, a semleges csoport vezetője szintén a kongresszusról beszélt, amelyen kiküldöttként résztvett és ugyancsak az egyesülés mellett foglalt állást.

Az ülés ezután egyhangulag tudomásul vette a jelentéseket, kimondta a gazdasági munkásszervezetek egyesülését, egyúttal pedig megalakította az új szaktanácsot, melynek vezetőségét a következőképp választotta meg: Első elnök Sedlak József fémmunkás, másodelnök Uhler Sztaniszláv cukorgyári munkás, titkár Zsivanovity Gavra munkásbiztosítópénztári tisztviselő, pénztáros Veréb Mihály kereskedelmi alkalmazott lett. A felügyelő-bizottságba Vas Péter szabó, Slujic József fémmunkás és Heinrich Ádám szabó került be.

A világtól elzárt határmenti helységek bekapcsolódnak a vasuti forgalomba.

Épül a nemacskaernya-kláriai vonal. — Közvetlen vasuti összeköttetés Jasatomity és Nincsiyevó között. — A zombolya-jánosföldi közlekedés megindítása.

Beckerek, okt. 22.

A Nemaeskaernya és Klárija közötti új keskenyágú vasuti vonal építése, mint megbízható forrásból értesülünk, előrehaladott stádiumban van. A talpfák lefektetése és a sínpar szerelése már megkezdődött és Nemaeskaernyától körülbelül négy kilométerre jutott el. A munkálatokkal párhuzamosan folyik egy vasuti órház építése is. A pálya maga, illetve a pályatest felöntése Klárijáig megtörtént és most fokozatosan halad a sínek elhelyezése körüli munka is.

A munkálatok tartósan jó időjárás mellett hamarosan befejeződhetnek, ha a tél beálltával bekövetkező esőzések és havazások nem teszik lehetetlenné a munka folytatását. Ennek bekövetkezése esetén természetesen a vonal megnyitása is késedelmet szenvedne és május elseje előtt a forgalom felvétele nem volna megvalósítható.

Klárija lakossága érthetőleg türelmetlenül várja a vonal megnyitását, mert azelőtt rendes vágány vasúthoz, minden irányban kényelmes és gyors összeköttetésekhez volt szokva, úgy a tőle mindössze hét kilométerre fekvő és Romániának ju-

tott Zombolya, mint a délen fekvő helységek felé.

Itt említjük meg, hogy Zombolyáról a napokban népes küldöttség járt Bukarestben és megkérte a közlekedésügyi minisztert, hogy hasson, oda, hogy a zombolya-klárija-jánosföldi vasutvonalat, amelyet a jugoszláv határ több helyen átvág, újra forgalomba helyezze. A küldöttség előadta, hogy ezáltal Zombolya, Kécsa, Ujvár, Aurélháza, Öregfalu és Jánosföldje újra vasuti összeköttetéshez jutna, amelytől eddig elzárta őket a nem tulságosan szerencsés határkiigazítás. Kérték, hogy ezt a vonalat úgy használhassák a román alattvalók, hogy a vonaton maradjanak az SHS területen való átutazás közben is, amelyet az SHS kormány utlevél nélkül engedélyezzen, ellenszolgáltatás fejében pedig nyissák meg a jasatomity (módos) — nincsiyevó (párdányi) vonalat, amelyet viszont a román határ szel át. A két helység közötti forgalmat a romániai Fényen át ugyanígy bonyolítsák le, (vagyis az SHS alattvalók átszállás nélkül) mint az előbb említett vonalon. A kérelem teljesítésével a határmenti községek között újra helyreállna a rendes forgalom.

* **Ramon Navarro és Alice Terry világhírű filmje, szombatól kezdve az Orientben.**

Az új magyar váltópénz januárban kerül forgalomba. Budapestről jelentik: A minisztertanács véglegesen megállapította az új pénzegységek névértékét és az előállítási mennyiséget. A határozat szerint az egy pengős öt gramm súlyú lesz, ezüstből készül és belőle ötven milliót hoznak forgalomba. Az ötven garasost alumínium és bronz keverékből öntik és súlya ugyanannyi lesz, mint a pengőé. A husz garasost négy gramm, a tíz garasost három gramm ötvényből verik. Nagyobb mennyiségű egy és két garasost készítenek nikkal és réz ötvözetből. Öt garasost nem vernek. Összesen nyolcvan millió pengő áru váltópénzt hoznak január elsejével forgalomba. A régi pénzek bevonása nem egyszerre, hanem fokozatosan történik.

* **„Zendai fogoly”**

Egy bankbukás szomorú epilógusa. Budapestről jelentik: A német-magyar bank két hónappal ezelőtt megrendült és nagy veszteségei miatt, melyek szerencsétlen spekulációk révén köszöntöttek be, eső előtt állott. Pál Dezső, a pénzügyi vezérigazgatója ekkor lemondott állásáról, de egyébként megmaradt a bank kötelékében. Néhány nappal ezelőtt hirtelen elutazott Görögországba, ahonnan Törökországba szökött. A bank vezetését Pazár Andor cégjegyző vette át, aki bár ártatlan volt a spekulációkban, mégis úgy érezte, hogy a vezérigazgató viselt dolgaiért is őt terheli részben a felelősség. Mára hívták össze az igazgatóságot, amely elé részletes jelentést kellett volna terjesztenie. Pazár azonban nem várta be az ülést és a számadás elől a halálba menekült. A bank egyik szobájában mellbelötte magát és röviddel ezután meghalt. A szökésben lévő vezérigazgató ellen körözlevelet adtak ki.

* **„Zendai fogoly”**

A „Torontal” minden éves előfizetőjét ötvezer dinárra biztosítja tűzkár ellen.

* **Lucie Dorain legújabb filmje „Fifth avenue” ma az Orientben.**

* **„Zendai fogoly”**

Riport a régi Beckerekről.

1895 okt. 22.

Milityev Pál végzett papnövendék házasságot kötött Nikiforovics Katalinnal.

Butorozott szoba 908
szerényebb igényű fiatalember részére kiadó, teljes ellátással.
Cim a kiadóhivatalban.

III-ik kereskedelmista diák,
kinek teljes ellátása van különbejáratu szobával.
lakótársat keres
Cim a kiadóhivatalban.

Külön
kala
File-kala
kalapok
bluzok,
Filevasa
ban váll
Nemanji

* Han
ban ma,
sárnap

Elemi
mentesít
„Torontá
sította
fehére

* „To
ben vas
Orient n

* Az
Mihajlov
Ruski

egy na
csemeg
földi é

mint l
mányu
az els
ilynem

énikus
zöje T
Szrpszl

Ingy
sítást,
hivata
ra.

* 6
gel és
vetőgé
József

*
kifürk
filmje

* Ut
ért Et
óra al
Wasil
Prince
állom

*
szobá
ellátó
három
Velik
cija

*
Pá
vene
máji
ront

*
kéri
get,
ülőh
közé
lehe

*
óra
nad
mer
grá

*
lás
ner

*
re
D

*
tő

*
tű

*
re
D

*
tő

*
tű

*
re
D

*
tő

*
tű

*
re
D

Orient Bioskop
Csütörtökön, okt. 22-én 5, 7 és 9 órákor
Pénteken, okt. 23-án 5, 7 és 9 órákor
Pénztárnvtás: d. e. 10—12-ig, d. u.
4—5-ig. Vasár- és ünnepnapokon
d. e. 10—11 óráig, d. u. 2 órákor.

Csak 16 éven felülieknek!
Gucie Dorain
„Ötödik utca“ (Fifth Avenue) című filmregény-
ben, 6 felvonásban. — Dráma az amerikai
milliárdos „City“ negyedből.
Amerikai élet a valóságban!
Jön! A zendai fogoly Alice Terry és
Ramon Navarro-val!

November másodikán tárgyalják Rélity Julka bűnügyét.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Becskekerek, okt. 22.

A becskerei törvényszék büntető tanácsa ma kapta meg Rélity Julka bűnügyének iratát. A vádiratot mint ismeretes a múlt hét végén dolgozta ki az ügyészség, amelyben háromszoros előre megfontolt szándékkal végrehajtott gyilkossággal vádolja a becskerei Jager Marit. Mivel a vádlott és jogi képviselője dr. Zsupunski Iszó, illetve helyettese Osztovity Zlatko nem adott be kifogásokat a vádirat ellen, nehogy elhúzzák az amugyis elnyult vizsgálatot, a büntetőtanács kiűzhetette a főtárgyalás időpontját. A nagy port felvert háromszoros mérgezési bűnügyben november másodikán tartják meg a főtárgyalást. A tanuk nagy számára

való tekintettel, a tárgyalás előre láthatólag több napig fog tartani. Értesülésünk szerint a főtárgyalás a törvényszék épületének második emeletén lévő volt esküdtzéki nagyteremben lesz, ahol csak monstre bűnügyeket szoktak letárgyalni. A terembe csak belépőjeggyel szabad belépni. Az előjegyzések oly nagy számban történtek, hogy a helyiség befogadóképességét máris túlháldja az érdeklődők száma. Ujabbijegy kiosztása tehát előreláthatólag nem fog sor kerülni.

Rélityné nagyban készülődik a tárgyalásra. Vadonatuj ruhát varratott és ebben fog megjelenni bírői előtt.

A kikindai bíróság szabadlára helyezte Muschong földbirtokost.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Kikinda, okt. 22.

Közölte a „Torontál“, hogy a szvetihuberti gyilkosság ügyében fordulat állott be. Ismeretes ugyanis, hogy Muschong Józsefet azzal vádolja felesége, hogy tanyáján agyonütött egy juhászt, akit magasztott el bérese, Retzler János segítségével. A csendőrség letartóztatta mindkettőt, kiket 10 napig faggatott Adamovity Szredoje dr. vizsgálóbíró. A vizsgálóbíró előtt mindketten tagadták a vádat, kijelentvén, hogy ők nem ütöttek senkit agyon és nem is ástak el. Az asszony másik vádjá az volt, hogy őt férje kényszerítette arra, hogy Retzlernek adja magát, hogy a béres hallgatását így megvásárolja. A vizsgálóbírónál megjelent vagy harminc tanu, szülők, rokonok, szomszédok, ismerősök, de Muschong ellen semmi pozitívumot nem tudtak bizonyítani. Néhány nappal ezelőtt megjelent egy Telecski Tósa nevű juhász, ki a szenzációs bűnügy koronatanuja és kijelentette határozottan, hogy a kérdéses alkalommal ő volt künn nyájával Muschong földjén. A vizsgálóbíró elrendelte a szembesítést és a fiu felismerte

Muschongban támadóját, aki csak azért verte meg Telecskit, mert a tilosban volt és feleselt vele. E valamással fordulatot vett az ügy és a vád egyre gyengült, ennek dacára a vizsgálóbíró vizsgálati fogságba helyezte Muschongot és Retzler.

A vizsgálóbírói végzés ellen dr. Joanovity Márkó, Muschong védője felfolyamodást jelentett be, melyet ma tárgyalta a vádtanács dr. Gyurgyevity elnöklete alatt. A vádtanács rövid tanácskozás után helyt adott a védő kérelmének és mindkettőt szabadlára helyezte azzal az indoklással, hogy minden kutatás és vizsgálat ellenére semmi bizonyíték nem merült fel Muschong bűnössége mellett és az agyonütési és elásási mese semmi egyéb, mint a vissza nem fogadott asszony bosszúból kitalált meséje. Ezek alapján Muschong és Retzler ma elhagyta a fogházat. Muschong József a vádaskodó neje ellen hamis vád büntette miatt adott be feljelentést, egyben megindította a válópert. Ezzel a nagy port felvert szenzációs ügy egyelőre lekerül a napirendről.

Disznótoros vacsora és borkóstoló-estély Groszánál!

Szombaton, 24-én és vasárnap, 25-én este a Grosz-féle vendéglőben (Zsitni-trg)
borkóstoló-estélyvel egybekötve disznótoros vacsora
lesz, mely alkalommal most érkezett kitudó kudrici boraimmal fogok t. vendégeimnek szolgálni. Jó ételek és tiszta italok! Szolid kiszolgálás!
Számos látogatást kér GROSZ MÁRTON vendéglős. 2278
Heti vagy havi abonenseket szolid árak mellett vállalok!

Ipartelepek, lakások építése
a város központjában, a

Bukovác-udvarban.

20 parcella, mely iparüzemnek, irodának, raktárnak vagy üzletnek is alkalmas, előnyös feltételek mellett kiadó. — Az emeleten lakások. — Egyes parcella 4—4 □-méter, mely szükség szerint változtatható. 2258
Ertekezni lehet Bukovác István tulajdonossal.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál, Velikibecskekerek.

Hastífusz megbetegedések Becs- kerekén.

Becskekerek, okt. 22.

Becskekerekén a német városne-
gyedben az utóbbi napokban számos
hastífusz megbetegedés történt. A
betegek száma tízre tehető. A fer-
tőzés eddig egyetlen egy esetben
sem járt halálos kimenetellel. A vá-
rosi főorvosi hivatal rendeletére a
betegeket elkülönítették és preventív
intézkedésekkel megakadályozták a
járvány tovább terjedését.

A megindított vizsgálat megállá-
pitotta, hogy a hastífuszt a szom-
szédos Szlováckiaradac községből
hurcolták be a tejárusok. Ezért át-
íratással fordult a főorvosi hivatal a
becskerei főszolgabíróshoz és
kérte a tej behozatalának betiltását,
amit a főszolgabíró azonnal el-
is rendelt. Egyidejűleg a becskerei
rendőrség is szigorúan ügyel arra,
hogy Szlováckiaradacról ne hoz-
hassanak be tejet a becskerei
piacra.

Illetékes helyen kijelentették, hogy
nincs veszély mert az óvintézked-
ések minden bizonnyal megakadályoz-
zák a ragályos betegség tovább
terjedését.

Felélős szerkesztő távol, a szerkesztésért felel
JUHÁSZ FERENC.

Autók! Legjobb Motorok!
VACUUM könnyű **benzin**
olesón. 2265 Vacuum Oil Co d. d. Beograd
raktára GUTTMANN-cégnél.
Legjobb fehér petróleum is raktáron.

Cosulich Cine

hajóival Splitből indulhat
Délamerikába.

Vezérképvisolet SHS. részére J. B. Draskovity,
Zagreb. 1080

Velikibecskekerei fiók: Kralja Petra trg 4.

Egy ügyes egész-
séges, 14 éves fiu
aki ily minőségben már volt, azonnali
belépésre ajánlkozik.

Ugyancsak **szijgyártó segéd**
egy fiatal ajánlkozik azonnali belépésre. 2270
Bővebbet PIKING ügynöknél.

Fényezett keményfa ágyak, szekré-
nyek, asztalok, pamlag, gyermekágy
és egyéb butordarabok, jó karban,
olcsón eladó.

Beogradszka (Écska) utca 7. sz. Per-
kovác-féle ház. 2266
Ugyanott egy homekfutó kocsit eladó.

Eladó házak

különböző utcákban, köztük 3 új ház,
egy 24 000 dináros, különféle butorok,
zongorák, kályhák, takaréktűzhely, 1
gyermek- és sportkocsi, bicikli, hordók
és egy 9 fiókos íróasztal. 2271
Bővebbet PIKING J. ügynöknél.

Nagy gyakorlattal bíró 1602
irodai munkaerő,
aki igen jól bírja a szerb, német és
magyar nyelvet, alkalmazást keres mint
levelező, fordító, pénzkezelő. Fel napra
is vállalkozik
Megkeresések „Szorgalmas“ jelige
a. e lap kiadóhivatalához intézendők.

Kiadja Pleitz Fer. Pál.